

Rechtsmacht Nederlandse rechter inzake pensioenverrekening en pensioenverevening met internationale aspecten.

Rb. 's-Gravenhage 09-07-2008, 292031 / HA ZA 07-2323 (Uitspraak), m.nt. Mr. W.P.M. Thijssen

Instantie	Rechtbank 's-Gravenhage
Datum	9 juli 2008
Magistraten	Mr. H. Wien
Zaaknummer	292031 / HA ZA 07-2323
Noot	Mr. W.P.M. Thijssen
Vakgebied(en)	Verzekeringsrecht / Pensioenrecht Internationaal privaatrecht / Internationaal bevoegdheidsrecht Personen- en familierecht / Huwelijk en echtscheiding Personen- en familierecht / Familieprocesrecht Arbeidsrecht / Arbeidsovereenkomstenrecht Sociale zekerheid algemeen / Algemeen Burgerlijk procesrecht / Algemeen Pensioenen (V)
Brondocumenten	Uitspraak, Rechtbank 's-Gravenhage, 09-07-2008;
Wetgeving	Art. 4, 9 en 827 lid 1 onder b Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en art. 216 PW.

Essentie

Rechtsmacht Nederlandse rechter inzake pensioenverrekening en pensioenverevening met internationale aspecten.

Samenvatting

In zaken over pensioenverrekening en pensioenverevening met internationale aspecten komt aan de Nederlandse rechter rechtsmacht toe als 'forum necessitatis' indien een procedure in het buitenland onmogelijk is of indien het onaanvaardbaar is om een procedure in het buitenland te moeten voeren gezien de verbondenheid van de zaak met Nederland. In casu onvoldoende verbondenheid met Nederlandse rechtssfeer voor rechtsmacht voor de Nederlandse rechter.

Uitspraak

Partijen zullen hierna de vrouw en de man genoemd worden.

1. De procedure

1.1.

Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 25 mei 2007 met producties 1 t/m 6;
- de conclusie van antwoord tevens exceptie van onbevoegdheid met producties 1 t/m 11;
- de conclusie van antwoord in het bevoegdheidsincident met producties 1 t/m 5.

2. In de hoofdzaak

2.1.

De vrouw vordert (uitvoerbaar bij voorraad) een verklaring voor recht dat het Nederlands huwelijksvermogensrecht van toepassing is en partijen aldus in gemeenschap van goederen zijn gehuwd. Voorts vordert zij (primair) verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap met veroordeling van de man tot betaling van € 535.000,-- te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 20 december 2006. Indien en voor zover er geen gemeenschap van goederen is vordert de vrouw veroordeling van de man tot betaling van € 174.024,71 te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 6 augustus 1999 en tot teruggave van de inboedel van de vrouw, op straffe van een dwangsom. Tot slot vordert de vrouw veroordeling van de man tot het betalen van een woonvergoeding van € 2.000,-- per maand vanaf april 2006 en veroordeling van de man in de kosten van het geding.

2.2.

De vrouw legt aan haar primaire vorderingen ten grondslag dat partijen — op grond van het Nederlandse huwelijksvermogensregime — in gemeenschap van goederen gehuwd zijn geweest. De gemeenschappelijke goederen (waaronder de voormalige echtelijke woning met inboedel, banktegoeden, een vordering op het UWV en twee auto's) dienen tussen partijen verdeeld te worden. Toedeling van deze gemeenschappelijke goederen aan de man leidt tot een vordering van de vrouw (wegens overbedeling van de man) van € 535.000,--.

2.3.

De man voert in de hoofdzaak gemotiveerd verweer.

3. De beoordeling in het incident en in de hoofdzaak

3.1.

De man vordert in het incident dat de rechtbank zich onbevoegd verklaart. Hij voert daartoe aan dat de

Spaanse rechter bevoegd is om van de zaak kennis te nemen nu de man (net als de vrouw) in Spanje woont. De man betoogt dat noch op grond van enig verdrag of enige EG-verordening noch op grond van het bepaalde in het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de Nederlandse rechter in deze zaak rechtsmacht heeft. De vrouw voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

3.2.

Gelijk partijen hebben betoogd dient de rechtsmacht van de Nederlandse rechter in de onderhavige zaak te worden beoordeeld aan de hand van de relevante bepalingen uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (de artikelen 1 tot en met 14 Rv). Nu de man woonachtig is te Spanje komt de Nederlandse rechter — gelet op de hoofdregel van artikel 2 Rv — in beginsel geen rechtsmacht toe. De vrouw betoogt in dat verband dat de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt op grond van de uitzondering van artikel 9 aanhef en onder c Rv, omdat de zaak is verbonden met de rechtssfeer van Nederland én het onaanvaardbaar is om van haar te vergen dat zij deze aan het oordeel van een rechter van een vreemde staat onderwerpt.

3.3.

Dit betoog faalt. Partijen zijn in Spanje — voor de Spaanse wet — gehuwd en wonen daar (kennelijk) nog steeds. De echtscheiding is voorts uitgesproken door de Spaanse rechter. Met uitzondering van de Nederlandse nationaliteit van partijen is de zaak dus met de rechtssfeer van Spanje verbonden.

3.4.

De vrouw betoogt verder dat berechting door de Spaanse rechter onaanvaardbaar is omdat toepassing van Spaans recht er toe zal leiden dat er geen gemeenschap van goederen is. De vrouw zou dan geen aanspraak kunnen maken op het tijdens het huwelijk door partijen opgebouwde vermogen. Zij heeft om die reden een echtscheidingsverzoek bij de Nederlandse rechter aanhangig gemaakt met als nevenvordering de verdeling van de gemeenschap. Nog voordat de Nederlandse rechter in die procedure een beslissing heeft kunnen nemen over haar bevoegdheid heeft de Spaanse rechter, zo stelt de vrouw, in strijd met de toepasselijke EG-regelgeving de echtscheiding tussen partijen uitgesproken. Dit naar aanleiding van een later ingediend echtscheidingsverzoek van de man. De vrouw stelt dat zij zich vanwege deze fout van de Spaanse rechter genoodzaakt heeft gezien om het bij de Nederlandse rechter ingediende echtscheidingsverzoek in te trekken.

3.5.

Daargelaten of de Spaanse rechter door de echtscheiding tussen partijen op de wijze als hiervoor vermeld uit te spreken in strijd met het gemeenschapsrecht heeft gehandeld, acht de rechtbank dit onvoldoende zwaarwegend om te oordelen dat het in de gegeven omstandigheden onaanvaardbaar is om van de vrouw te verlangen dat zij deze zaak aan het oordeel van de Spaanse rechter onderwerpt. Mede gelet op de verbondenheid van de zaak met de Spaanse rechtssfeer geldt hetzelfde voor haar bezwaar dat toepassing van Spaans recht ertoe zal leiden dat er geen gemeenschap van goederen tussen partijen bestaat. Nu daarvoor andere (zwaarwegende) argumenten ontbreken kan de Nederlandse rechter geen rechtsmacht ontleenen aan het bepaalde artikel 9 aanhef en onder c Rv. Dit leidt ertoe dat de rechtbank zich op grond van de hoofdregel van artikel 2 Rv onbevoegd zal verklaren

om van de onderhavige zaak kennis te nemen.

3.6.

De vrouw zal als de in het ongelijk te stellen partij in de kosten van zowel het incident als de hoofdzaak worden veroordeeld. In de omstandigheid dat de man de beslissing op zijn incidentele vordering niet heeft afgewacht alvorens — in de hoofdzaak — inhoudelijk verweer te voeren, ziet de rechtbank aanleiding om af te zien van een vergoeding van het salaris procureur in verband met de conclusie van antwoord in de hoofdzaak.

4. De beslissing

De rechtbank

in de hoofdzaak en in het incident

- verklaart zich onbevoegd om van de vorderingen van de vrouw kennis te nemen;
- veroordeelt de vrouw in de kosten van de hoofdzaak en van het incident tot op heden aan de zijde van de man begroot op € 1.148,-- aan griffierecht en € 452,-- aan salaris procureur;
- verklaart de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. H. Wien en in het openbaar uitgesproken op 9 juli 2008, in tegenwoordigheid van de griffier.

Noot

Auteur: Mr. W.P.M. Thijssen

1.

Als student leerde ik tijdens de colleges internationaal privaatrecht om bij kwesties met internationale aspecten altijd het volgende vragenlijstje af te werken: welke rechter komt rechtsmacht toe, welk recht past de rechter die rechtsmacht heeft toe en is de uitspraak vervolgens executeerbaar. In het kader van pensioenverevening met internationale aspecten spelen vragen als: welke is de datum van scheiding voor toepassing van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (de Wvps) indien een scheiding onder buitenlands recht wordt uitgesproken (deze vraag speelt indien naar buitenlands recht het huwelijk eindigt door de uitspraak, en niet door de inschrijving van de uitspraak zoals in het Nederlandse recht)? Zie Hof 's-Gravenhage 29 mei 2002, *PJ* 2003/85 en Hof Amsterdam 14 februari 2012, *PJ* 2012/191. En: dient een in Nederland verworven pensioen te worden verevend en dient bijzonder partnerpensioen te worden afgesplitst indien buitenlands huwelijksvermogensrecht geldt (en mogelijk op enigerlei wijze naar buitenlands recht pensioendeling van het in Nederland verworven pensioen is gerealiseerd), maar pensioenverevening en toekenning van bijzonder partnerpensioen naar Nederlands recht niet uitdrukkelijk zijn uitgesloten (zie art. 2 lid 1 en art. 11 Wvps respectievelijk art. 57 lid 4 Pensioenwet)? In die situatie gaat de pensioenuitvoerder na ontvangst van het wettelijk voorgeschreven pensioenvereveningsformulier respectievelijk de uitspraak immers over tot pensioenverevening respectievelijk het afsplitsen van bijzonder

partnerpensioen op grond van art. 1 lid 7 Wvps respectievelijk art. 57 Pensioenwet met als mogelijk gevolg 'dubbele' pensioendeling (in het buitenland en in Nederland). Zie over die laatste kwestie mijn bijdrage '*Pensioendeling in internationaal perspectief*' in EB Tijdschrift voor scheidingsrecht 2012, afl. 3, p. 52-57 met een kritische kanttekening van S.F.M. Wortmann in haar annotatie in deze periodiek bij Hof Arnhem 18 december 2012, *PJ* 2013/54. Zie voorts Rb. 's-Gravenhage 28 januari 2009, *PJ* 2010/43, Rb. Utrecht, Sector Kanton, Locatie Amersfoort 6 oktober 2010 (niet gepubliceerd) en de hiervoor al aangehaalde uitspraak Hof Amsterdam 14 februari 2012, *PJ* 2012/191. Wanneer het om de beantwoording door de Nederlandse rechter van dit soort vragen gaat, is de vraag of de Nederlandse rechter bevoegd is om de zaak te berechten al positief beantwoord. In de drie zaken die het onderwerp van deze annotatie zijn, ging het steeds om pensioen verworven bij een in Nederland gevestigde pensioenuitvoerder op grond van een dienstbetrekking met een Nederlandse werkgever. Het betrof steeds de vraag of de Nederlandse rechter bevoegd was om van een vordering tot pensioenverrekening (de uitspraak van Rechtbank Overijssel) respectievelijk pensioenverevening (de twee uitspraken van Rechtbank 's-Gravenhage) kennis te nemen. Het betrof in alle drie zaken een beslissing in een bevoegdheidsincident.

2.

De eerste stap die de Nederlandse rechter moet zetten om zijn rechtsmacht te beoordelen is of daarvoor binnen de Nederlandse rechtssfeer een Verdrag toepasselijk is. Rechtbank Overijssel oordeelde in o. 8 van het vonnis van 24 april 2013 dat kwesties van huwelijksvermogensrecht buiten de reikwijdte vallen van de Verordening van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000 (de zogenaamde 'Brussel II-bis Verordening'), *Pb EU* 23 december 2003, L 338, p. 1-29. Deze verordening raadplegend blijkt dat dit niet uitdrukkelijk is bepaald in art. 1 lid 3 Verordening, maar dat dit volgt uit overweging 8 van de considerans bij de Verordening. Ik merk hierbij op dat de Verordening overigens ook geen rechtsmacht voor de Nederlandse rechter zou scheppen in het kader van het aanhangig maken van een tegenvordering naar aanleiding van een procedure tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk. Art. 4 Verordening scheidt immers slechts dan rechtsmacht voor de geadieerde rechter om van een tegenvordering kennis te nemen, indien naast de vordering die aanleiding is voor de tegenvordering ook de tegenvordering zelf onder de reikwijdte van de Verordening valt. Ook de Verordening van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, *Pb EU* 16 januari 2001, L 012, p. 1-23 (de zogenaamde 'EX-Verordening') zou niet van toepassing zijn volgens Rechtbank Overijssel. De Verordening er op naslaand blijkt dat ook dit juist is, gezien art. 1, lid 2, aanhef en onder a van de EEX-Verordening. Ook het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, *Stb.* 1972, 241 is niet van toepassing op zaken van huwelijksvermogensrecht, zo oordeelde Rechtbank Overijssel. Dat blijkt, het Verdrag raadplegend, uit art. 1, aanhef en onder 1 van dat Verdrag. Tot slot gaf Rechtbank Overijssel aan dat ook het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, gedaan te Lugano op 16 september 1988, *Trb.* 1989, 58 (het zogenaamde 'EVEX') niet van toepassing is. Het Verdrag raadplegend blijkt dit uit art. 1, aanhef en onder 1 daarvan. Hier kan aan worden toegevoegd dat ook bilaterale verdragen terzake rechtsmacht en executie die zijn vervangen door de hiervoor behandelde verordeningen en verdragen maar soms nog van toepassing zijn (zie voor een praktische toelichting <http://www.minbuza.nl/producten-en-diensten/verdragen/veel->

[geraadpleegde-verdragen/executieverdragen-en-de-eu.html](#)), niet de rechtsmacht in kwesties van huwelijksvermogensrecht regelen.

3.

Toch dient bij de constatering van Rechtbank Overijssel dat pensioenverrekening niet door de behandelde verordeningen en verdragen wordt bestreken omdat het huwelijksvermogensrecht niet door deze verordeningen en verdragen wordt bestreken een kanttekening te worden geplaatst. De vraag is of pensioenverrekening een kwestie van huwelijksvermogensrecht is. Dat lijkt evident gezien HR 27 november 1981, NJ 1982, 503 inzake Boon/Van Loon. Dezelfde vraag kan echter worden gesteld ten aanzien van pensioenverevening en het afsplitsen van bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet). Ten aanzien van pensioenverevening is deze vraag beantwoord door Hof Arnhem 18 december 2012, PJ 2013/54 in het kader van het door de Nederlandse rechter bepalen van het toepasselijk recht. Met een uitvoerige motivering gebaseerd op de wetsgeschiedenis van Boek 10 BW (zie art. 42v. daarvan) concludeert het Hof dat pensioenverevening niet valt onder het begrip 'huwelijksvermogensregime' van het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 (*Trb.* 1988, 130). Pensioenverevening zou tot een 'grijs gebied' behoren waarvan de verdragsluitende staten autonoom kunnen bepalen of zij het al dan niet onder het huwelijksvermogensrecht doen vallen. De Nederlandse wetgever heeft van die veronderstelde autonomie gebruik gemaakt door in art. 10:51 BW vast te leggen dat het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime van de echtgenoten bepaalt of een echtgenoot bij echtscheiding of scheiding van tafel en bed recht heeft op een gedeelte van de door de andere echtgenoot opgebouwde pensioenrechten (behoudens het bepaalde in art. 1 lid 7 Wvps; zie over de discongruentie die kan bestaan tussen het voor de echtgenoten geldende recht en het voor de pensioenuitvoerder geldende recht mijn hiervoor genoemde bijdrage in EB). Wortmann constateert in haar annotatie bij het arrest van het Hof in deze periodiek dat pensioenverevening wat betreft de kwalificatie voor het internationaal privaatrecht een 'geheel eigen karakter' heeft. Nu speelt deze kwestie voor het beantwoorden van vraag 2 van het in de aanvang van deze annotatie bedoelde lijstje: welk recht dient de bevoegde rechter toe te passen? Rechtbank Overijssel heeft aangenomen dat pensioenverrekening tot het huwelijksvermogensrecht behoort. Hof Arnhem oordeelde dat pensioenverevening niet daartoe behoort. Speelt de kwestie van de kwalificatie van pensioenverevening ook waar het gaat om het beantwoorden van vraag 1 op het vragenlijstje: de vraag welke rechter rechtsmacht heeft? Mij lijkt dat dit inderdaad het geval is en dat Rechtbank Overijssel eerst de prealabele vraag had moeten beantwoorden of pensioenverrekening tot het huwelijksvermogensrecht behoort als bedoeld in de verordeningen en de verdragen waaraan werd getoetst. In een zaak met betrekking tot pensioenverevening dient de vraag of pensioenverevening tot het huwelijksvermogensrecht behoort te worden beantwoord. Aannemend dat een rechtbank die moet oordelen over een vordering in verband met pensioenverevening deze vraag dan op dezelfde wijze zou beantwoorden als Hof Arnhem, zou de conclusie eveneens zijn dat de genoemde verordeningen en verdragen de vraag welke rechter rechtsmacht toekomt terzake vraagstukken van pensioenverevening niet beantwoorden. Ik merk in dit verband nog op dat uit het feit dat art. 1:94 lid 4 BW bepaalt dat pensioenrechten niet in een huwelijksgoederengemeenschap vallen omdat art. 1:155 BW voor pensioenen een bijzondere regeling kent, op zichzelf niet betekent dat pensioenverevening niet tot het huwelijksvermogensrecht in de zin van de hiervoor bedoelde verordeningen en verdragen zou behoren (anders: A.R. van Maas de Bie, *De kwalificatie van de pensioenverevening*, FJR 2000, nr. 6, p. 123 en van dezelfde auteur: *De Wet conflictenrecht pensioenverevening bij scheiding – Is een afgewogen reparatiewetgeving wenselijk?*, NIPR

2001, afl. 2, p. 176, l.k. die stelt dat door de invoering van de WVPS '*resoluut gebroken*' is met de huwelijksvermogensrechtelijke kwalificatie van pensioendeling volgens het Boon/Van Loon-arrest). Voor iedere tot het internationaal privaatrecht behorende regeling van huwelijksvermogensrecht dient deze vraag separaat te worden beantwoord. De te beantwoorden vragen zijn dan: bepaalt de betreffende regeling of pensioenverevening onder de reikwijdte van de regeling valt c.q. heeft Nederland op grond van het subsidiariteitsbeginsel autonomie wat betreft de kwalificatie van pensioenverevening onder de betreffende regeling? De conclusie van Rechtbank Overijssel dat de rechtsmacht van de Nederlandse rechter bij gebreke van een internationaal privaatrechtelijke regeling naar Nederlands recht moet worden beoordeeld was gezien het voorgaande wel juist, maar niet volledig gemotiveerd omdat aan de kwestie van de kwalificatie (in die zaak: de kwalificatie van pensioenverrekening) was voorbijgegaan. Wellicht vond de rechtbank de kwalificatie van pensioenverrekening als huwelijksvermogensrechtelijke aangelegenheid vanzelfsprekend.

4.

Aldus aangekomen bij het Nederlandse recht oordeelde Rb. 's-Gravenhage in het vonnis van 9 juli 2008 dat de Nederlandse rechter geen rechtsmacht toekwam. Partijen woonden in Spanje, waren daar naar Spaans recht gehuwd en vervolgens naar Spaans recht gescheiden. Aan de hoofdregel van art. 2 Rv kon geen rechtsmacht worden ontleend (gedaagde woonde in Spanje). Omdat de zaak het huwelijksvermogensrecht betrof, kon ook geen rechtsmacht worden ontleend aan art. 4 Rv door overeenkomstige toepassing van de Brussel II-bis Verordening. Nederland was ook geen 'forum necessitatis' op grond van art. 9, aanhef en onder c Rv omdat de zaak naar het oordeel van de rechtbank niet met Nederland, maar met Spanje was verbonden (het enige 'Nederlandse' aspect was dat partijen de Nederlandse nationaliteit hadden). De zaak betrof overigens niet pensioenverevening of het afsplitsen van bijzonder partnerpensioen, maar de verdeling (naar Spaans recht bestond geen huwelijksgoederengemeenschap en daarom geen recht op verdeling; getracht werd toegang tot de Nederlandse rechter te verkrijgen met als doel via de toepassing van Nederlands recht alsnog tot een huwelijksgoederengemeenschap en een recht op verdeling daarvan te komen). In verband met pensioenverevening en het afsplitsen van bijzonder partnerpensioen is de zaak illustratief omdat ondanks het ontbreken van rechtsmacht van de Nederlandse rechter en het niet van toepassing zijn van Nederlands huwelijksvermogensrecht via de weg van art. 1 lid 7 Wvps toch 'recht' op pensioenverevening en via de weg van art. 57 Pensioenwet 'recht' op bijzonder partnerpensioen zou kunnen worden gevestigd door de pensioenuitvoerder indien sprake is van in Nederland uitgevoerd pensioen en de scheiding in Nederland wordt gemeld. In het vonnis van 27 maart 2013 van Rb. 's-Gravenhage betrof het pensioenverevening. Het enige niet Nederlandse aspect was dat de potentieel vereveningsplichtige niet in Nederland woonde (maar wel in Nederland woonplaats had gekozen aan het kantoor van zijn advocaat). De scheiding was naar Nederlands recht uitgesproken en het betrof bij een Nederlandse pensioenuitvoerder verworven pensioen. Gegeven die omstandigheden oordeelde de rechtbank op de voet van art. 9 aanhef en onder b Rv dat het 'onmogelijk' zou zijn Nederlandse pensioenverevening via een buitenlandse rechter af te dwingen. Het was niet duidelijk welke buitenlandse rechter zou moeten worden geadieerd (de woonplaats van de potentieel vereveningsplichtige was niet duidelijk) en bovendien werd met de mogelijkheid rekening gehouden dat deze buitenlandse rechter zich onbevoegd zou verklaren (zie de o. 2.7 tot en met 2.10 van het vonnis). Rb. Overijssel oordeelde, aangekomen bij het Nederlandse recht, tot bevoegdheid op grond van art. 9 aanhef en onder c Rv Partijen hadden de Nederlandse nationaliteit, het huwelijk werd in Nederland gesloten en de scheiding in Nederland uitgesproken en het betrof pensioen dat bij een Nederlandse

werkgever was verworven en bij een Nederlandse pensioenuitvoerder was ondergebracht. Het enige niet Nederlandse aspect aan de zaak was dat de potentieel verrekeningsplichtige in Frankrijk woonde. Onder deze omstandigheden was de zaak voldoende met Nederland verbonden en was het onaanvaardbaar als de Franse rechter zou moeten worden verzocht om een uitspraak over Nederlandse pensioenverrekening naar Nederlands recht te doen.

5.

In de zaak die diende bij Rb. 's-Gravenhage (het vonnis van 27 maart 2013) was nog als verweer gevoerd dat de zaak niet bij de rechtbank, maar bij de kantonrechter aanhangig had moeten worden gemaakt op grond van art. 216 Pensioenwet. Dit standpunt werd niet gevolgd omdat de rechtsbetrekking tussen ex-echtgenoten niet als een pensioenovereenkomst kon worden gekwalificeerd. Dat lijkt mij juist. Opmerking verdient wel dat indien naast de 'ex' ook de werkgever waaraan het pensioen werd ontleend of de pensioenuitvoerder in rechte worden betrokken, de vraag rijst of in afwijking van de hoofdregel van art. 42 Wet op de rechterlijke organisatie de kantonrechter rechtsmacht toekomt op grond van art. 93 aanhef en onder c Rv omdat de vordering jegens de werkgever of de pensioenuitvoerder van de 'ex' een aardvordering zou zijn. Naar mijn mening niet, omdat de vordering met betrekking tot pensioenverevening niet tot de vorderingen genoemd in art. 93 aanhef en onder c Rv behoort maar de rechtsverhouding tussen ex-partners betreft. In die zin ook Ktr. Amersfoort 24 januari 1996, *PJ* 1996/40. Anders: Rb. Rotterdam 25 augustus 2010, niet gepubliceerd, waarin de rechtbank oordeelde dat vorderingen van een vereveningsgerechtigde met betrekking tot pensioenverevening vorderingen 'uit hoofde van een pensioenovereenkomst' zouden zijn.

6.

In het vonnis van Rb. Overijssel van 24 april 2013 werd gepoogd rechtsmacht voor de Nederlandse rechter te construeren op grond van art. 4 lid 3 Rv door de vordering met betrekking tot pensioenverrekening als een nevenvordering bij het verzoek tot echtscheiding te beschouwen. Die redenering ging niet op daar de echtscheiding al was uitgesproken. Zie o. 5 en o. 11-12 van het vonnis. Zie in dit verband ook art. 827 lid 1 aanhef en onder f Rv en Rb. 's-Gravenhage 28 januari 2009, *PJ* 2010/43 waar een verzoek tot pensioenverevening wel als nevenverzoek werd behandeld. Wat opvalt is dat geheel in het algemeen pensioenverevening als nevenverzoek in een verzoekschriftprocedure aan de orde kan komen (zo ook in Rb. Amsterdam 6 december 1995, *PJ* 1995/11).

7.

Tot slot merk ik nog op dat de eis van concentratie van het verweer van art. 128 lid 3 Rv op grond van art. 209 Rv niet geldt voor incidenten. Het is daarom mogelijk een bevoegdheidsincident op te werpen en de uitspraak daarin af te wachten alvorens de conclusie van antwoord te nemen.

8.

De in deze annotatie behandelde uitspraken zijn voor de pensioenpraktijk van belang omdat ze richtinggevend zijn voor beantwoording van de vraag wanneer vorderingen met betrekking tot pensioenverevening (en vorderingen met betrekking tot het afsplitsen van bijzonder partnerpensioen, hoewel dat geen onderwerp van de strijd was) voldoende met Nederland zijn verbonden voor rechtsmacht van de Nederlandse rechter als de (potentieel) vereveningsplichtige in het buitenland woont. De uitspraken sluiten aan bij de doctrine, hoewel zou kunnen worden gesteld dat de uitspraak

van Rb. Overijssel, hoewel juist, niet voldoende is gemotiveerd.